

Libuše Kropáčková Za rodopisem náchodským krajem

Uprostřed letošního léta jsem se ze své milé Šumavy vydala na jednu z cest, kterým já říkávám „poznávací“. To proto, že se vždy opravdu snažím vyhledat co nejvíc informací o svých předcích a poznat na vlastní oči duši kraje prarodičů a místa, kde v předminulém století žili. Nějak jsem si vzala do hlavy, že nejlepší bude vlastní prožitek. Sbalila jsem potřebné věci, zařídila nejnútnější a ujížděla do půvabné krajiny Boženy Němcové a Aloise Jiráska. Předkové mojí babičky z matčiny strany totiž z těchto věhlasných koutů pocházeli. Ani ve snu mne ovšem nenapadlo, jak plodný to může být počín. Pěšky jsem proběhala několik vesnic, hledajíc konkrétní čísla popisná, prošla se po hřbitovech a zašla i na úřady příslušných míst. Při svém zvi-
davém vyptávání jsem vždycky našla milé a vstřícné lidi a navázala plno zajímavých kontaktů. Od povídání na návsi, přes návštěvy památek až po příjemné přijetí, kterého se mi dostalo v náchodském archivu. Všechny poznatky teď doma postupně třídím a zařazuji. Při probírání poznámek a výpisků z pramenů zmíněného archivu v Náchodě mi znovu padl do ruky i popis počasí, jaké panovalo o vánocích roku 1872.

Rok 1872 byl velmi úrodný, zvláště na jarní osení. Na podzim a na začátku zimy bylo také příjemno, že bylo bez mrazu a sněhu až do konce prosince. Podzimní osení rostlo ještě v prosinci, tak že bylo slyšeti, an ve vůkolních obcích žito vymetává. Před samými Vánoci slyšeti bylo po polích, jak sobě pastuškové vesele propěvují, když dobytek na žitách pásli, na lukách rostla tráva a květiny, mnohé stromy pučeti počaly, ano, jak zjištěno jest, že u Nového Města nad Metují třešně kvetly, jahody v lese dozrály v červenou svou barvu a obyčejnou chuť. Čerstvých nově vyrostlých hub chudí lidé o Vánočních svátcích dosti prodali a za utržené peníze mouky nakoupili, z kteréžto štědráky napekli.

Tak je to zapsáno ve staré kronice, která nese název „Zbečnická kniha paměti“ a je vedena od roku 1871. Byly tam i jiné zprávy, často velmi smutné. O válce 1866, o nakažlivých nemocích lidí i dobytka a tragických požárech, při nichž často zahynula celá rodina. S potěšením jsem si také přečetla objevené záznamy o lidech z obecního zastupitelstva ve Zbečniku u Hronova. Je to zvláštní pocit, dívat se na jejich vlastnoruční podpisy po tolika letech, na jména a příjmení psaná i dvěma mými předky z rodu Vlachů, pevnou rukou a starobylým písmem. Pro ilustraci připojuji malou ukázkou.

Měla jsem štěstí i při hledání chalup a usedlostí, kde byl ve starých časech písemně doložen pobyt předků z matčiny rodové linie. Nejenže jsem se v pátrání posunula o celou jednu generaci do minulosti, ale dozvěděla jsem se i o Františku Vlachovi (1841 - 1920), zručném lidovém umělci - řezbáři betlémů a tvůrci několika soch světců. Ty dosud stojí na původních místech. Sklání se v duchu s úctou před nadaným člověkem. Pracoval bez zvláštního výtvarného školení a přece jsou jeho díla tak půvabná a mají svou duši.

Ani po půl roce množství dojmů ještě nevypřichalo. Ráda jsem se tady o některé podělila a mohu jen potvrdit starou pravdu, že rodopisné bádání přímo v terénu přináší nejen mnoho užitku, ale i mnoho hezkých zážitků z míst, odkud vzešly naše vlastní kořeny.

dne 21. prosince 1872.

 František Jirásek
předseda
Václav Vlach radní
Josef Denyger radní
Jiri Jirásek výbor.
Jan Leniger výbor.
Jan Vlach výbor.
Josef Drabek výbor.
Jan Zimák výbor.
František Vlach výbor.
Josef W. výbor.